

SPOT Svetovanje Pomurje

(Razvojni center Murska Sobota)

STROKOVNI ČLANEK ŠT. 2/2025

Podjetniški pristopi k poslovanju – delovanje po načelih socialne ekonomije

Podjetje, ki posluje po načelih socialne ekonomije, ima poseben pristop k poslovanju, ki se osredotoča na socialno odgovornost, trajnostni razvoj in vključevanje lokalne skupnosti v svoje dejavnosti. Klasičen cilj takšnega podjetja ni zgolj ustvarjanje dobička, temveč tudi izboljšanje družbenega blagostanja. To pomeni, da se podjetje zavzema za reševanje družbenih, okoljskih in ekonomskih problemov, s tem da poskrbi za pravične pogoje dela, vključevanje ranljivih skupin in trajnostni razvoj.

Nekatere ključne značilnosti podjetja, ki posluje po načelih socialne ekonomije, so:

1. **Socialna misija:** Podjetje postavi družbene cilje, kot so zaposlovanje ranljivih skupin (npr. invalidi, dolgotrajno brezposelni, mladina) ali reševanje okoljskih problemov (reciklaža, zmanjšanje onesnaževal). To je bistvo podjetja, ne le iskanje dobička.
2. **Demokratično upravljanje:** V socialni ekonomiji pogosto obstaja model, kjer so zaposleni vključeni v odločanje. To pomeni, da so zaposleni lahko tudi lastniki podjetja ali pa imajo pravico sodelovati pri odločanju o pomembnih vprašanjih podjetja, kot so plače, pogoji dela in strateške usmeritve.
3. **Trajnost:** Podjetja v socialni ekonomiji so usmerjena v trajnostni razvoj, kar pomeni, da si prizadevajo za zmanjšanje negativnih vplivov na okolje, učinkovito rabo virov ter zagotavljanje trajnostnega poslovanja. Pogosto vključujejo obnovljive vire energije, okolju prijazne proizvodne procese in reciklažo.
4. **Solidarnost:** Podjetja v socialni ekonomiji so pogosto povezovana v mreže, ki spodbujajo sodelovanje med različnimi organizacijami, organiziranimi na principih solidarnosti. To pomeni, da podjetja delijo vire, izkušnje in znanje ter si medsebojno pomagajo.
5. **Vključenost skupnosti:** Ta podjetja pogosto sodelujejo z lokalnimi skupnostmi in pomagajo pri razvoju lokalnih projektov. Pri tem se osredotočajo na reinvestiranje v lokalni razvoj ter zagotavljanje storitev, ki koristijo širši družbeni skupnosti, ne zgolj posameznikom ali podjetjem.
6. **Ponovna distribucija dobička:** Če podjetje ustvarja dobiček, je ta pogosto reinvestiran v podjetje samo ali pa se porabi za podporo družbenim projektom. Namesto da bi bil dobiček izključno v korist lastnikov, se sredstva usmerjajo v širše družbene koristi.

Podjetja socialne ekonomije so torej usmerjena v iskanje ravnovesja med gospodarskimi cilji in družbeno odgovornostjo. Na takšen način delujejo podjetja, ki niso samo usmerjena v ustvarjanje dobička, temveč tudi v pozitivne spremembe na socialnem, okoljskem in ekonomskem področju.

Primeri projektov v socialni ekonomiji:

- **Ustvarjanje socialnih podjetij:** Podjetje, ki zaposluje ljudi z različnimi ovirami ali invalidnostmi, da bi jim omogočilo dostojno življenje in enakopraven položaj na trgu dela.
- **Okoljski projekti:** Projekt reciklaže odpadkov v lokalnih skupnostih, ki omogoča zmanjšanje okoljskega odtisa in hkrati ustvari nova delovna mesta.
- **Izobraževalni programi:** Razvoj programov, ki omogočajo dostop do izobraževanja za otroke iz socialno ogroženih družin.
- **Kmetijski projekti:** Povezovanje kmetov v zadružne oblike poslovanja, ki omogočajo boljšo prodajo njihovih pridelkov in hkrati zmanjšajo negativne okoljske vplive.

Razvoj projektov v okviru socialne ekonomije zahteva skrbno načrtovanje, sodelovanje različnih deležnikov ter dolgoročno osredotočenost na trajnost in socialno vključenost. Tovrstni projekti imajo potencial za izboljšanje življenjskih pogojev v skupnostih, zmanjšanje socialnih in ekonomskih razlik ter spodbujanje ekološke odgovornosti, kar omogoča celovit razvoj družbe.

Vir:

- <https://spot.gov.si/sl/teme/socialno-podjetnistvo/>
- <https://www.bodisoc.si/socialno-podjetnistvo/>
- SOCIALNA EKONOMIJA NA PODROČJU PREHRANSKE SAMODOSTNOSTI, Nina Koren, Ljubljana 2016
- Lesjak, M., & Vodopivec, B. (2013). Socialno podjetništvo – možnosti za zaposlitev ranljivih skupin na trgu dela. ZRSZ – Zavod RS za zaposlovanje.
- <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-04-17-876-sl-n.pdf>
- https://www.fundacija-prizma.si/wp-content/uploads/2024/02/Zaveznistvo-za-spremembe_Urska-Bitenc-MGT%C5%A0_7.2.2024.pdf

Pripravila:

Iris Lanščak, svetovalka

Datum: 14.4.2025

SPOT svetovanje Pomurje (Razvojni center Murska Sobota)

Projekt »JR podporno okolje 2023 – 2025«